

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

10 септември 2020 година *

„Преюдициално запитване — Безопасност на храните — Хранителни и здравни претенции за храните — Регламент (ЕО) № 1924/2006 — Членове 5 и 6 — Научна обосновка на претенциите —
Общоприети научни доказателства — Член 10, параграф 1 — Член 28, параграф 5 —
Преходен режим — Нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар — Директива 2005/29/ЕО — Член 3, параграф 4 — Отношение между разпоредбите на Директива 2005/29 и други разпоредби на Съюза, уреждащи специфични аспекти на нелоялните търговски практики“

По дело C-363/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt (Патентен и търговски съд към Първоинстанционен съд Стокхолм, Швеция) с акт от 2 май 2019 г., постъпил в Съда на 7 май 2019 г., в рамките на производство по дело

Konsumentombudsmannen

срещу

Mezina AB,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: I. Jarukaitis, председател на състава, E. Juhász (докладчик) и M. Plešič, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Konsumentombudsmannen, от I. Nyström, в качеството на представител,
- за Mezina AB, от K. Ladenfors и S. Hanson, advokater,
- за гръцкото правителство, от V. Karra, G. Papadaki и E. Tsaousi, в качеството на представители,

* Език на производството: шведски.

– за Европейската комисия, от K. Simonsson, B. Rous Demiri и G. Tolstoy, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 5 и 6 във връзка с член 10, параграф 1 и член 28, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 година относно хранителни и здравни претенции за храните (ОВ L 404, 2006 г., стр. 9; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 18, стр. 244), изменен с Регламент (ЕО) № 107/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2008 г. (ОВ L 39, 2008 г., стр. 8) (наричан по-нататък „Регламент № 1924/2006“), както и на член 3 от Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялните търговски практики“) (ОВ L 149, 2005 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Konsumentombudsmannen (Омбудсман за защита на потребителите, Швеция) (наричан по-нататък „КО“) и Mezina AB по въпроса отговарят ли използваните от това дружество здравни претенции на изискванията на правото на Съюза и националното право.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 1924/2006

- 3 Съображения 14 и 17 от Регламент № 1924/2006 имат следното съдържание:

„(14) В момента има голямо разнообразие на претенции върху етикетите и в рекламите на храни в някои държави членки, отнасящи се до вещества, чиято полезност не е доказана или за които в момента учените не са единодушни. Необходимо е гарантиране, че веществата, по отношение на които има претенции, са показали благоприятен хранителен или физиологичен ефект.

[...]

(17) Основният аспект за използването на хранителни и здравни претенции, който следва да бъде взет предвид, са научни доказателства и бизнес операторите на храни, използващи претенции, следва да обосновават тяхната употреба. Дадена претенция следва да бъде научно обоснована, като се вземе предвид целостта на съществуващите научни данни, и чрез претегляне на доказателствата“.

- 4 Член 1 от Регламент № 1924/2006, който е част от глава I, „Предмет, обхват и определения“, е озаглавен „Предмет и обхват“ и гласи:

„1. Настоящият регламент хармонизира разпоредбите, предвидени в първичното и вторичното законодателство или административни мерки в държавите членки, свързани с хранителни и здравни претенции, с оглед осигуряване на ефективно функциониране на вътрешния пазар, като едновременно с това осигурява висока степен на защита на потребителите.

2. Настоящият регламент се прилага по отношение на хранителните и здравните претенции, включени в съобщения с търговска цел, независимо дали на етикета, при представянето или рекламата на храни, които следва да бъдат доставяни на крайния потребител.

[...]“.

- 5 Глава II от Регламент № 1924/2006 е озаглавена „Общи принципи“ и включва членове 3—7.

- 6 Член 3 от Регламента е озаглавен „Общи принципи за всички претенции“ и предвижда:

„Хранителните и здравните претенции могат да се използват при етикетирането, представянето и рекламата на храни, пуснати на пазара на [Съюза], единствено ако отговарят на разпоредбите на настоящия регламент.

Без да се накърняват разпоредбите на [Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 март 2000 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно етикетирането, представянето и рекламата на храните (ОВ L 109, 2000 г., стр. 29; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 6, стр. 9) и на Директива 84/450/ЕИО на Съвета от 10 септември 1984 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки, свързани със заблуждаваща реклама (ОВ L 250, 1984 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 153)], използването на хранителни и здравни претенции не бива да:

а бъде фалшиво, двузначно или подвеждащо;

[...]“.

- 7 Член 5 от посочения регламент е озаглавен „Общи положения“ и гласи:

„1. Разрешава се използване на хранителни и здравни претенции единствено ако са изпълнени следните условия:

а) наличието, отсъствието или намаленото съдържание в храна или категория храна на хранително вещество или друго вещество, по отношение на което се прави претенцията, се е оказало, че има благоприятен хранителен или физиологичен ефект, както е установено в общоприето научно доказателство;

[...]

2. Използването на хранителните и здравните претенции се разрешава единствено ако може да се очаква от средностатистическия потребител да разбере полезното въздействие, изразено в претенцията.

[...]“.

8 Член 6 от Регламента е озаглавен „Научно потвърждение на претенциите“ и гласи:

„1. Хранителните и здравните претенции се основават и потвърждават от общоприети научни доказателства.

2. Ръководител на хранително предприятие, който маркира храни с хранителни и здравни претенции, трябва да обоснове използването на претенцията.

3. Компетентните органи от държавите членки могат да изискват ръководителят на хранително предприятие или лице, пускащо на пазара продукт, да предостави всички съответни елементи и данни в потвърждение на спазването на настоящия регламент“.

9 Глава IV от Регламент № 1924/2006 е озаглавена „Здравни претенции“ и включва членове 10—19.

10 Член 10 е озаглавен „Специфични условия“ и гласи:

„1. Здравните претенции се забраняват, освен ако не отговарят на общите изисквания от глава II и специфичните изисквания от настоящата глава и не са разрешени в съответствие с настоящия регламент и включени в списъците на разрешени претенции по членове 13 и 14.

[...]

3. Познаване на общите, неспецифични ползи от хранително вещество или храната за цялостното добро здраве или здравно благополучие е допустимо единствено ако е съпроводено от специфична здравна претенция, включена в списъците по членове 13 и 14.

[...]“.

11 Член 13 от Регламента е озаглавен „Здравни претенции, различни от тези, които се отнасят до намаляване на риска от заболяване и развитието и здравето на децата“ и предвижда:

„1. Здравните претенции, описващи или познаващи се на:

a) ролята на дадено хранително вещество или друго вещество за растежа, развитието и функцията на организма; [...]

[...]

които са посочени в списъка, предвиден в параграф 3, могат да се използват, без да е необходимо да бъдат подложени на процедурите по членове 15—19, ако:

- i) се основават на общоприети научни доказателства; [и]
- ii) са лесно разбираеми за средностатистическия потребител.

2. Държавите членки предоставят на Комисията списъци на претенциите, както са предвидени в параграф 1, в срок не по-късно от 31 януари 2008 г., заедно с условията, които се прилагат по отношение на тях, и с познаване на съответните научни обосновки.

3. След консултиране с [Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ)] Комисията приема в съответствие с процедурата по регулиране с контрол, посочена в член 25, параграф 3, списък на Общността, предназначен да измени несъществени елементи на настоящия регламент чрез допълването му, на разрешените претенции, посочени в параграф 1, и на всички необходими условия за използване на тези претенции най-късно до 31 януари 2010 г.

[...]“.

- 12 Член 28 от Регламента, който е част от глава V, „Общи и заключителни разпоредби“, е озаглавен „Преходни мерки“ и параграф 5 от него гласи:

„Здравни претенции по член 13, параграф 1, буква а) могат да бъдат предявени от датата на влизане в сила на настоящия регламент до приемането на списъка по член 13, параграф 3, за което отговорност носят бизнес операторите на храни, при условие че отговарят на изискванията на настоящия регламент и на касаещите ги национални разпоредби и без да се накърнява приемането на защитните мерки по член 24“.

Директива 2005/29

- 13 Съгласно съображение 10 от Директива 2005/29:

„Необходимо е да се гарантира приемственост между настоящата директива и съществуващото законодателств[о] на [Съюза], особено там където подробни разпоредби за нелоялни търговски практики се прилагат спрямо определени отрасли. [...] Настоящата директива съответно се прилага само дотолкова, доколкото няма специфични законодателни разпоредби [на Съюза], регулиращи специфични аспекти на нелоялни търговски практики, като например, информационни изисквания и правила за начина за предоставяне на информацията на потребителя. Тя осигурява защита за потребителите там, където няма специфично секторно законодателство на равнище[то] [на Съюза] и забранява на търговците да създават невярна представа за естеството на стоките. [...] Настоящата директива допълва достиженията на правото на [Съюза], приложимо към търговски практики увреждащи икономическите интереси на потребителите“.

- 14 Член 2 от Директивата е озаглавен „Дефиниции“ и гласи:

„За целите на настоящата директива:

[...]

г) „търговски практики от търговците към потребителите“ (наричани по-долу за краткост „търговски практики“) са всяко действие, бездействие[,] поведение или представяне, търговски съобщения, включително реклама и маркетинг, извършвани от търговец, пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока до потребители;

[...]“.

- 15 Член 3 от тази директива е озаглавен „Обхват“ и предвижда:

„1. Настоящата директива се прилага по отношение на нелоялни търговски практики от страна на търговците към потребителите, съгласно разпоредбата на член 5, преди, по време на и след търговска сделка във връзка със стока.

[...]

3. Настоящата директива не засяга националните или на [Съюза] разпоредби относно здравеопазването и безопасността на стоките.

4. В случай на противоречие между разпоредбите на настоящата директива и други разпоредби на [Съюза], уреждащи специфични аспекти на нелоялни търговски практики, вторите имат предимство и се прилагат спрямо тези специфични аспекти.

[...]“.

16 Член 5 от Директивата е озаглавен „Забрана за нелоялни търговски практики“ и гласи:

„1. Забраняват се нелоялните търговски практики.

2. Една търговска практика е нелоялна, ако:

а) противоречи на изискванията за дължимата професионална грижа,

и

б) съществено изопачава или е възможно да изопачи съществено икономическото поведение по отношение на продукта на средния потребител, до когато достига или за когато е предназначена стоката, или на средния представител на група, когато една търговска практика е ориентирана към група потребители.

3. Търговски практики, които е възможно да изопачат съществено икономическото поведение само на ясно установима група потребители, които са особено уязвими към практиката или към основния продукт поради своята физическа или умствена недоразвитост, възраст или лекомислие по начин предвидим за търговеца, се оценяват от гледна точка на средния представител на тази група. Това не засяга обичайната и законосъобразна рекламна практика на преувеличени изявления или изявления, които не трябва да се приемат буквално.

4. По-специално търговските практики са нелоялни, когато:

а) са заблуждаващи по смисъла на членове 6 и 7,

или

б) са агресивни по смисъла на членове 8 и 9.

5. Приложение I съдържа списъка на тези търговски практики, които се считат за нелоялни при всякакви обстоятелства. Същият списък се прилага във всички държави членки и може да бъде променян само чрез изменение на настоящата директива“.

Шведското право

17 Член 5 от Marknadsföringslagen (2008:486) (Закон (2008:486) за търговските практики), който транспонира Директива 2005/29 в шведското право, гласи, че „маркетинговата дейност трябва да съответства на добрите търговски практики“.

18 Член 10 от този закон предвижда:

„В маркетинговата си дейност търговецът не може да използва неверни твърдения или други изявления, които създават заблуждение по отношение на неговата търговска дейност или дейността на друг търговец.

Първа алинея се прилага по-специално за изявления, отнасящи се до:

1) съществуването и естеството на продукта, неговото количество, качество и други основни характеристики;

[...]“.

- 19 Видно от сведенията, дадени от запитващата юрисдикция, съгласно постоянната национална съдебна практика търговецът носи тежестта да докаже верността на маркетинговите си твърдения, а изискванията за доказване по отношение на хранителните и здравните претенции са „сравнително високи“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 20 Дейността на Mezina се състои в разработване и продажба на природни лечебни средства и хранителни добавки, сред които и продуктите „Movizin complex“, който съдържа джинджирил, шипка и босвеля, „Mascoform“, който съдържа артишок и глухарче, и „Vistavital“, който съдържа боровинки.
- 21 При продажбата на тези продукти, които са „храни“ по смисъла на Регламент № 1924/2006, Mezina използва следните здравни претенции:

„Movizin complex — за Вашите стави“; „Джинджирилът може да помогне за запазването на подвижността на ставите и да увеличи енергията и жизнеността Ви“; „Шипката може да помогне за предпазването на ставите и да допринесе за запазването на здравината им“; „Босвеля — смолата на това дърво отдавна се използва, особено в Индия, за запазването на естествената подвижност и гъвкавост на ставите“; „Не забравям всеки ден да вземам „Movizin“ с босвеля, която помага за запазването на ставния комфорт“.

„Mascoform — стомашен баланс“; „Артишокът може да допринесе за добро храносмилане и да помогне за запазването на стомашния комфорт“; „Глухарчето може да поддържа физиологичния рН баланс и да допринесе за добра чревна функция“.

„Vistavital — запазете добро зрение“; „Боровинките подпомагат кръвооросването на окото и функцията на ретината и допринасят за запазването на добра зрителна функция“; „Боровинка — помага за запазването на добрата функция на ретината“.

- 22 КО подава молба до Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt (Патентен и търговски съд към Първоинстанционен съд Стокхолм, Швеция) да забрани на Mezina да използва тези здравни претенции при продажбата на обсъжданите в главното производство продукти.
- 23 На първо място, що се отнася до здравните претенции, в които се споменава определено вещество (джинджирил, шипка, босвеля, артишок, глухарче и боровинка), КО припомня, че те попадат в обхвата на преходния режим по член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006, тъй като Комисията още не се е произнесла по заявленията за включване на тези претенции в списъка по член 13, параграф 3 от Регламента. КО обаче поддържа, че посочените претенции, за някои от които освен това има отрицателно становище от ЕОБХ, не отговарят на изискванията на член 28, параграф 5 от Регламента, тъй като са в противоречие не само с член 3, втора алинея, буква а) и с членове 5 и 6 от Регламента, но и с приложимите национални разпоредби, в случая — с членове 5 и 10 от Закон (2008:486).
- 24 Всъщност Mezina не доказало, че наличието на тези хранителни вещества в обсъжданите в главното производство продукти има благоприятен физиологичен ефект, установен с общоприети научни доказателства по смисъла на член 5, параграф 1, буква а) от Регламент № 1924/2006, нито представило научни доказателства, които да потвърждават запазването на този

регламент, както изисква член 6, параграф 1, нито пък доказало, че здравните претенции не са фалшиви, двузначни или подвеждащи по смисъла на член 3, втора алинея, буква а) от Регламента.

- 25 На второ място, що се отнася до здравните претенции, в които не се споменава определено вещество („Movizin complex — за Вашите стави“, „Mascoform — стомашен баланс“ и „Vistavital — запазете добро зрение“), главното твърдение на КО е, че това са специфични претенции и съответно не може да са разрешени, тъй като за тях не е подавано заявление за включването им в списъка по член 13, параграф 3 от Регламент № 1924/2006. При условията на евентуалност — ако тези претенции трябва да се смятат за общи, неспецифични здравни претенции по смисъла на член 10, параграф 3 от Регламента, според КО те пак не може да са разрешени, тъй като не са съпроводени с разрешени специфични здравни претенции в съответствие с член 13, параграф 3 от Регламента или съгласно член 28, параграф 5 от Регламента.
- 26 В защитата си Mezina моли искането да бъде отхвърлено.
- 27 Що се отнася до здравните претенции, в които се споменава определено вещество, Mezina поддържа, че противно на твърденията на КО, не може към здравните претенции, попадащи в обхвата на преходните разпоредби на член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006, да се прилагат по-високи доказателствени изисквания в сравнение с приложимите за здравните претенции, които се разрешават от Комисията. По-конкретно, когато става дума за здравни претенции, обхванати от преходните разпоредби, нямало основание да се изисква от стопанските субекти в областта на храните да представят в подкрепа на тези претенции друга научна документация освен тази, въз основа на която е подадено заявлението за включване в списъка по член 13, параграф 3 от Регламента.
- 28 Що се отнася до здравните претенции, в които не се споменава определено вещество, Mezina изтъква, че те представляват неспецифични претенции и че отговарят на условията по член 10, параграф 3 от Регламент № 1924/2006, тъй като са съпроводени от специфични претенции, които трябва да бъдат разрешени по реда на член 28, параграф 5 от Регламента.
- 29 В това отношение запитващата юрисдикция отбелязва, че за здравните претенции, описващи или посочващи ролята на дадено хранително вещество или друго вещество за растежа, развитието и функцията на организма, каквито са разглежданите в главното производство претенции, член 13 от Регламент № 1924/2006 предвижда, че когато са включени в изготвения от Комисията списък, тези претенции може да се използват без предварително разрешение, ако се основават на общоприети научни доказателства и са лесноразбираеми за средностатистическия потребител.
- 30 Тъй като списъкът на разрешените претенции, който Комисията трябва да изготви, не е бил готов към датата, посочена в член 13, параграф 3 от Регламент № 1924/2006, а именно 31 януари 2010 г., за запитващата юрисдикция възникват въпроси за тежестта на доказване на верността на все още невключените в списъка претенции и за изискваната степен на доказване.
- 31 Запитващата юрисдикция смята, че в рамките на преходния режим по член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006 формулировката на член 6 от Регламента видимо сочи, че тежестта на доказване на верността на здравната претенция пада върху съответния стопански субект в областта на храните или върху лицето, което пуска на пазара съответния продукт. В това отношение тя подчертава, че употребата на израза „се е оказало“ в член 5, параграф 1, буква а) от Регламента показва, че именно Регламентът урежда тежестта на доказване, без обаче да определи кой трябва да докаже верността на претенциите.

- 32 Запитващата юрисдикция добавя, че споменаването в тези разпоредби на „общоприети научни доказателства“ може да се разбира в смисъл, че Регламент № 1924/2006 урежда и изискваната степен на доказване по отношение на здравните претенции.
- 33 Тя отбелязва, че същевременно Регламентът не съдържа конкретни разпоредби относно реда за прилагането му по национални дела, в частност що се отнася до въпросите за събирането на доказателства и убедителността на представените доказателства. Според нея при това положение предвид процесуалната автономия на държавите членки би трябвало по неуредените въпроси да се приложат нормите на вътрешния правен ред на държавите членки при спазване на принципите на равностойност и ефективност.
- 34 Освен това запитващата юрисдикция иска да установи дали приетите при транспонирането на Директива 2005/29 национални правила относно нелоялните търговски практики биха могли да са приложими, въпреки че Регламент № 1924/2006 съдържа специални норми, които имат предимство и се прилагат спрямо тези специфични аспекти на нелоялните търговски практики, както е постановил Съдът в областта на регулацията на лекарствените продукти (решение от 16 юли 2015 г., *Abcur*, C-544/13 и C-545/13, EU:C:2015:481, т. 80 и 81).
- 35 В това отношение тя отбелязва, че дори когато се основава на общоприети научни доказателства, здравната претенция може да съдържа двузачно или противоречиво послание и да не подлежи на разрешаване, поради което не бива да се презюмира, че здравните претенции, обхванати от преходния режим по член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006, отговарят на изискванията на разпоредбите на Регламента и на Директива 2005/29.
- 36 При тези условия *Patent- och marknadsdomstolen vid Stockholms tingsrätt* (Патентен и търговски съд към Първоинстанционен съд Стокхолм) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Когато национален съд преценява дали са използвани неразрешени здравни претенции, а тези претенции съответстват на претенция, обхваната от заявление по член 13, параграф 2 от Регламент № 1924/2006, по което все още не е взето решение за разрешаване или неразрешаване, кои разпоредби регламентират тежестта на доказване — членове 5 и 6 във връзка с член 10, параграф 1 и член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006 или разпоредбите на националното право?
- 2) Ако отговорът на първия въпрос е, че тежестта на доказване се урежда от Регламент № 1924/2006, кой носи тази тежест — търговецът, който използва съответната здравна претенция, или органът, който иска от националния съд да забрани на търговеца да използва занапред тази претенция?
- 3) В случай като описания в първия въпрос, когато национален съд преценява дали са използвани неразрешени здравни претенции, кои разпоредби регламентират изискванията за доказване — членове 5 и 6 във връзка с член 10, параграф 1 и член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006 или разпоредбите на националното право?
- 4) Ако отговорът на третия въпрос е, че изискванията за доказване се уреждат от Регламент № 1924/2006, какви са установените изисквания за доказване?
- 5) За отговорите на предходните четири въпроса има ли значение фактът, че Регламент № 1924/2006 (включително член 3, буква а) от него) и Директива 2005/29 могат да са едновременно приложими в производството пред националния съд?“.

По преюдициалните въпроси

По първите четири въпроса

- 37 В самото начало следва да се отбележи, от една страна, че макар спорът в главното производство да се отнася както до здравните претенции, в които не се споменава конкретно вещество („Movizin complex — за Вашите стави“, „Mascoform — стомашен баланс“ и „Vistavital — запазете добро зрение“), така и до здравните претенции, в които се споменава конкретно вещество (джинджифил, шипка, босвелия, артишок, глухарче и боровинка), само за втория вид здравни претенции е подадено заявление за включване в списъка по член 13, параграф 3 от Регламент № 1924/2006 и само за тях става дума в първите четири преюдициални въпроса на запитващата юрисдикция.
- 38 От друга страна, запитващата юрисдикция потегля от допускането, че здравните претенции, в които се споменава конкретно вещество, са специфични здравни претенции по смисъла на член 10, параграф 3 от Регламент № 1924/2006 и попадат в категорията на здравните претенции, описващи или посочващи ролята на дадено хранително вещество или друго вещество за растежа, развитието и функцията на организма по смисъла на член 13, параграф 1, буква а) от Регламента. Поради това Съдът ще отговори на първите четири преюдициални въпроса въз основа на същото допускане, но запитващата юрисдикция ще трябва все пак да провери дали то е правилно.
- 39 При тези условия следва да се приеме, че с първите си четири въпроса, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 5, параграф 1, член 6, параграфи 1 и 2, член 10, параграф 1 и член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006 трябва да се тълкуват в смисъл, че в рамките на преходния режим по упоменатия член 28, параграф 5 тежестта на доказване и изискваната степен на доказване по отношение на здравните претенции по член 13, параграф 1, буква а) от Регламента се уреждат от самия регламент, и ако е така, какви изисквания произтичат от него.
- 40 В настоящия случай, тъй като Комисията още не се е произнесла по заявленията за включване на разглежданите в главното производство здравни претенции в списъка по член 13, параграф 3 от Регламент № 1924/2006, въпросните претенции попадат под действието на преходния режим по член 28, параграф 5 от Регламента (вж. в този смисъл решение от 23 ноември 2017 г., Bionorica и Diapharm/Комисия, C-596/15 P и C-597/15 P, EU:C:2017:886, т. 88).
- 41 Член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006 предвижда, че докато не бъде приет списъкът по член 13, параграф 3 от Регламента, стопанските субекти в областта на храните могат да предявяват здравните претенции по член 13, параграф 1, буква а) от Регламента на своя отговорност, „при условие че [тези претенции] отговарят на изискванията на настоящия регламент и на касаещите ги национални разпоредби“.
- 42 Що се отнася до условието, съгласно което здравните претенции, обхванати от преходния режим по член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006, трябва да отговарят на изискванията на Регламента, следва да се припомни, че член 10, параграф 1 от този регламент предвижда, че здравните претенции се забраняват, освен ако не отговарят по-конкретно на общите изисквания на глава II от Регламента.
- 43 Същевременно съгласно съдържащия се именно в глава II член 5, параграф 1 от Регламент № 1924/2006 използването на здравни претенции се разрешава единствено ако по-конкретно се е оказало, че наличието на хранително вещество или друго вещество, по отношение на което се прави претенцията, има благоприятен хранителен или физиологичен ефект, „както е установено в общоприето научно доказателство“.

- 44 Също така, в член 6, параграф 1 от Регламент № 1924/2006 се уточнява, че здравните претенции трябва да „се основават и потвърждават от общоприети научни доказателства“.
- 45 В този смисъл, като е предвидил както в член 5, параграф 1, така и в член 6, параграф 1 от Регламент № 1924/2006, че здравните претенции трябва да са потвърдени от „общоприети научни доказателства“, законодателят на Съюза е определил изискваната степен на доказване по този въпрос.
- 46 Употребата на изрази „общоприети научни доказателства“ сочи, че такива доказателства не може да се свеждат до вярвания, хорски приказки, почерпени от народната мъдрост, или пък до наблюденията или опита на хора, които не принадлежат към научната общност.
- 47 Напротив, използването на този израз сочи, че здравните претенции трябва да се опират на обективни научни данни и че в частност трябва сред учените да има достатъчно съгласие за полезността на веществата, за които се отнасят тези здравни претенции, както се споменава в съображение 14 от Регламент № 1924/2006. Освен това, както изисква съображение 17 от Регламента, здравните претенции трябва да са „научно обоснован[и], като се вземе предвид целостта на съществуващите научни данни, и чрез претегляне на доказателствата“.
- 48 Що се отнася до тежестта на доказване, следва да се отбележи, че от една страна, член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006 предвижда, че до приемането на списъка по член 13, параграф 3 от Регламента стопанските субекти в областта на храните предявяват здравните претенции на своя отговорност, и от друга страна, член 6, параграф 2 от Регламента гласи, че всеки стопански субект в областта на храните, „който маркира храни с хранителни и здравни претенции, трябва да обоснове използването на претенцията“.
- 49 Ответникът в главното производство обаче изтъква, че Регламент № 1924/2006 не бива да се тълкува в смисъл, че изисква от съответните стопански субекти в областта на храните да представят свои доказателства и сами да изготвят научни изследвания или да възлагат изготвянето им на подходящи институции.
- 50 В това отношение се налага изводът, че макар наистина да не налагат подобно изискване, член 5, параграф 1 и член 6, параграф 2 от Регламент № 1924/2006 все пак вменят в задължение на съответния стопански субект в областта на храните да е в състояние да обоснове използваната от него здравна претенция.
- 51 Представяните доказателства може да са същите, които се съдържат в документацията към заявлението за включване в списъка по член 13, параграф 3 от Регламент № 1924/2006, а може и да са от други източници, стига да имат достатъчна научна стойност.
- 52 В този смисъл в рамките на преходния режим, установен с член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006, стопанският субект в областта на храните, който реши да използва определена здравна претенция, трябва на своя отговорност да познава въздействието върху здравето, оказвано от веществото, за което се отнася тази претенция (вж. в този смисъл решение от 10 април 2014 г., Ehrmann, C-609/12, EU:C:2014:252, т. 43), а това означава, че той трябва да е в състояние да докаже действителното наличие на такова въздействие и че именно върху него пада тежестта на доказване.
- 53 Наред с това, макар да урежда тежестта на доказване и изискваната степен на доказване по отношение на здравните претенции по член 13, параграф 1, буква а), Регламент № 1924/2006 не урежда начините на доказване, нито реда за събиране на доказателствата. Поради това, както отбелязва запитващата юрисдикция, по тези въпроси остава приложимо националното право, с условието да се съобразяват принципите на равностойност и ефективност.

- 54 По изложените съображения на първите четири въпроса следва да се отговори, че член 5, параграф 1, член 6, параграфи 1 и 2, член 10, параграф 1 и член 28, параграф 5 от Регламент № 1924/2006 трябва да се тълкуват в смисъл, че в рамките на преходния режим по упоменатия член 28, параграф 5 тежестта на доказване и изискваната степен на доказване по отношение на здравните претенции по член 13, параграф 1, буква а) от Регламента се уреждат от самия регламент, а той изисква съответният стопански субект в областта на храните да е в състояние да обоснове използваните от него претенции с общоприети научни доказателства. Тези претенции трябва да се опират на обективни данни, по които има достатъчно съгласие сред учените.

По петия въпрос

- 55 С петия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи кои разпоредби следва да се прилагат в случай на противоречие между нормите на Регламент № 1924/2006 и нормите на Директива 2005/29.
- 56 В това отношение от член 3, параграф 1 от Директива 2005/29 следва, че тя се прилага по отношение на нелоялни търговски практики от страна на търговците към потребителите, съгласно дефиницията в член 5, преди, по време на и след търговска сделка във връзка със стока. Член 2, буква г) от Директивата определя „търговските практики“ като „всяко действие, бездействие[,] поведение или представяне, търговски съобщения, включително реклама и маркетинг, извършвани от търговец, пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока до потребители“.
- 57 Както следва от постоянната практика на Съда, Директива 2005/29 се характеризира с особено широко материално приложно поле, обхващащо всички търговски практики, които имат пряка връзка с рекламата с цел продажба, с продажбата или доставянето на стока на потребителите (решение от 16 юли 2015 г., Absur, C-544/13 и C-545/13, EU:C:2015:481, т. 74 и цитираната съдебна практика).
- 58 Следва обаче да се отбележи, че съгласно член 3, параграф 3 от Директива 2005/29 тази директива „не засяга националните или на [Съюза] разпоредби относно здравеопазването и безопасността на стоките“, а съгласно член 3, параграф 4 „[в] случай на противоречие между разпоредбите на [тази] директива и други разпоредби на [Съюза], уреждащи специфични аспекти на нелоялни търговски практики, вторите имат предимство и се прилагат спрямо тези специфични аспекти“.
- 59 Съответно от тези разпоредби следва, че Директива 2005/29 се прилага, от една страна, само когато няма специални разпоредби на Съюза или на националното право относно здравеопазването и безопасността на стоките, и от друга, както следва от съображение 10 от Директивата, само доколкото няма специфични разпоредби на Съюза, регулиращи специфични аспекти на нелоялните търговски практики, като например информационни изисквания и правила за начина за предоставяне на информацията на потребителя. Освен това в същото съображение се пояснява, че Директива 2005/29 осигурява защита на потребителите там, където няма специфично секторно законодателство на равнището на Съюза, и забранява на търговците да създават невярна представа за естеството на стоките.
- 60 Доколкото съдържа специфични правила относно здравните претенции, използвани при етикетването, представянето и рекламата на храни, пуснати на пазара на Съюза, Регламент № 1924/2006 представлява специална норма по отношение на общите норми в областта на защитата на потребителите срещу нелоялните търговски практики на предприятията, каквито са нормите, предвидени в Директива 2005/29 (вж. по аналогия решение от 16 юли 2015 г., Absur, C-544/13 и C-545/13, EU:C:2015:481, т. 80 и цитираната съдебна практика).

- 61 Оттук следва, че в случай на противоречие между разпоредбите на Директива 2005/29 и разпоредбите на Регламент № 1924/2006, по-конкретно тези на глава II от Регламента, разпоредбите на Регламента имат предимство и се прилагат спрямо тези специфични аспекти на нелоялните търговски практики (вж. по аналогия решение от 16 юли 2015 г., *Abcur*, C-544/13 и C-545/13, EU:C:2015:481, т. 81).
- 62 Следователно на петия от поставените въпроси трябва да се отговори, че в случай на противоречие между разпоредбите на Регламент № 1924/2006 и разпоредбите на Директива 2005/29 разпоредбите на Регламента имат предимство и се прилагат спрямо нелоялните търговски практики в областта на здравните претенции по смисъла на този регламент.

По съдебните разноски

- 63 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (десети състав) реши:

- 1) Член 5, параграф 1, член 6, параграфи 1 и 2, член 10, параграф 1 и член 28, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 година относно хранителни и здравни претенции за храните, изменен с Регламент (ЕО) № 107/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2008 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че в рамките на преходния режим по упоменатия член 28, параграф 5 тежестта на доказване и изискваната степен на доказване по отношение на здравните претенции по член 13, параграф 1, буква а) от Регламента се уреждат от самия регламент, а той изисква съответният стопански субект в областта на храните да е в състояние да обоснове използваните от него претенции с общоприети научни доказателства. Тези претенции трябва да се опират на обективни данни, по които има достатъчно съгласие сред учените.
- 2) В случай на противоречие между разпоредбите на Регламент № 1924/2006, изменен с Регламент № 107/2008, и разпоредбите на Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялните търговски практики“), разпоредбите на Регламента имат предимство и се прилагат спрямо нелоялните търговски практики в областта на здравните претенции по смисъла на този регламент.

Подписи